

ROZEMOND **BREAKFAST SPECIAL**

**Ontwerpverantwoordelijkheid aannemer
onder de UAV 2012**

Vrijdag 24 november 2023

Jørgen den Houting

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (I)

Uitgangspunt UAV 2012:

- Opdrachtgever is verantwoordelijk voor het ontwerp

§ 5 lid 2 UAV 2012:

“De opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen. Indien bouwstoffen of hulpmiddelen, die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld, gebreken mochten hebben, is de opdrachtgever aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (II)

- In de literatuur (zie Chao-Duivis in T&C Bouwrecht 2020, § 5 aant. 3) wordt deze bepaling wel als volgt samengevat:

“In de praktijk wordt lid 2, de kernbepaling van opdrachtgeversverplichtingen bevattende, samengevat als: de opdrachtgever is verantwoordelijk voor het ontwerp. [...]”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (III)

- Gegevensverstrekking is één van de belangrijkste (medewerkings)verplichtingen van de opdrachtgever
- Dat geldt dus ook voor tekeningen/berekeningen m.b.t. ontwerp
- § 5 lid 1 onder c UAV 2012:
*“De opdrachtgever zorgt ervoor, dat de aannemer tijdig kan beschikken:
c. over de benodigde tekeningen en andere gegevens [...].”*

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (IV)

- Volgens de UAV 2012 drie soorten tekeningen

Zie Chao-Duivis in T&C Bouwrecht 2020, § 5,
aant. 1 sub c:

“[..] de tekeningen behorende bij het bestek (zie voor de definitie van bestek § 1 lid 1, aant. 2): de detail- of werktekeningen, die de aannemer in staat moeten stellen het werk tot in onderdelen nauwkeurig uit te voeren; en de tekeningen die de aannemer moet maken en die door de directie goedgekeurd moeten worden, zie § 6 lid 2. [...]”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (V)

- § 6 lid 2 UAV 2012 luidt als volgt:

“De aannemer is verplicht het werk uit te voeren volgens de door de directie te verstrekken en de door haar goed te keuren tekeningen. Hij is verplicht de orders en aanwijzingen op te volgen, die hem door de directie worden gegeven.”

- In bestek moet dan worden beschreven om welke tekeningen het gaat: bijvoorbeeld in de administratieve of technische bepalingen van STABU of RAW-bestek

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (VI)

- Verantwoordelijkheid opdrachtgever voor ontwerp kan contractueel worden uitgesloten of beperkt.
- Niet ongebruikelijk bijv. dat aannemer 'detailengineering' verzorgt

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (VII)

- Maar in ovk kan worden bepaald dat de aannemer aansprakelijk is voor fouten in ontwerpstukken opdrachtgever:

“Opdrachtgever zal voor haar rekening opdracht verstrekken aan X B.V. ten behoeve van de uitwerking van alle benodigde werktekeningen voor het werk conform het memo X d.d. [...]: maken van werktekeningen van de vorm (plattegronden en details), wapenen kolommen, wapenen balken en vloeren, [...], conform memo X d.d. [...] code: 10943. De “opdrachtnemer” is verantwoordelijk voor de werkzaamheden zoals benoemd in de bovengenoemde memo van X, de “opdrachtgever” kan hier op geen enkele wijze op worden aangesproken. [eigen onderstreping] Het ontwerprisico blijft onverkort zoal geformuleerd in het bestek.”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (VIII)

- Sommige opdrachtgevers gaan zelfs verder:

“In afwijking van paragraaf 5, lid 2 van de UAV 2012 geldt het volgende:

- De opdrachtgever draagt niet de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies, werkwijzen grondwater en daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.*
- De aannemer is ten volle verantwoordelijk indien de in voornoemde lid 2 bedoelde constructies, bouwmethodieken ten behoeve van realisatie kelders, bouwstoffen en leveranciers door de opdrachtgever zijn vastgesteld. Indien de aannemer geen melding doet van twijfels waarvan de aannemer volledige verantwoording op zich neemt dan is de aannemer verantwoordelijk voor de schadelijke gevolgen als blijkt dat het niet voldoet.”*

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (IX)

- Helemaal berucht; de bekende clausules van ontwikkelaars:

“3. Partijen zijn overeengekomen dat de Aannemer het risico draagt voor het aan het Werk ten grondslag liggende bouwkundige en constructieve ontwerp en dat tot het zijne maakt [eigen onderstreping] en aansprakelijk is voor fouten in dat bouwkundige en/of constructieve ontwerp, waaronder begrepen fouten van de betreffende adviseurs en de detailleringen en uitwerkingen daarvan van en door onderaannemers en leveranciers. Vorenbedoelde aansprakelijkheid vervalt niet bij de oplevering van het Werk: Aannemer vrijwaart Opdrachtgever voor aanspraken terzake van derden. [...]”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (X)

- Gids Proportionaliteit, 3e herziening 1 januari 2022 (bij aanbestedingen vlg Aw 2012)

Voorschrift 3.9 A:

De aanbestedende dienst alloceert het risico bij de partij die het risico het best kan beheersen of beïnvloeden.

Voorschrift 3.9 C:

In gevallen waarin voor een bepaalde soort overeenkomst contractmodellen of algemene voorwaarden bestaan die paritair zijn opgesteld, past de aanbestedende dienst deze integraal toe.

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XI)

- Raad was in verleden nog wel kritisch over dergelijke bepalingen in bestek of ovk
- RvA Metaalnijverheid en –handel 6 mei 2015, nr. 14/05

⁹⁴ **ONTWERPSTADIUM**

Het ontwerp van de installaties is in hoofdlijnen aangegeven.

De aannemer moet deze hoofdzaken verder uitwerken en detailleren. Dit houdt tevens in dat de aannemer zelf initiatieven ontplooit, ontwerpvoorstellen doet en de resultaten verwerkt.

- R.o. 4.1
" Op de tussen A en de gemeente gesloten overeenkomst zijn de UAV 1989 van toepassing. In paragraaf 5 lid 2 UAV 1989 is bepaald dat de opdrachtgever de verantwoordelijkheid draagt voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen. Partijen zijn niet uitdrukkelijk afgeweken van deze bepaling."

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XII)

- Aannemer in latere uitspraken wel aansprakelijk voor door hem vervaardigde onderdelen ontwerp
- RvA 20 maart 2013, nr. 71.700, r.o. 94 en 95:

" 94. Hieromtrent wordt het volgende overwogen. Het ontwerp is gemaakt aan de zijde van opdrachtgeefster. In dit ontwerp zijn evenwel onderdelen open gelaten. Deze onderdelen dienen nog nader geëngineerd en ingevuld te worden. Een onderdeel dat hierbij nog nader ingevuld moest worden, was de exacte invulling van de capaciteit van de verwarming. Hierbij moest aannemster niet enkel het benodigde totaalvermogen van de installatie bepalen, maar ook onder andere hoe ver de verwarmingslangen in de vloer uit elkaar geplaatst moesten worden.

95. Het verweer van aannemster op dit onderdeel leidt derhalve niet tot het afwijzen van de aansprakelijkheid van aannemster. Zij was gehouden een correcte invulling te geven van de verwarmingsinstallatie binnen de door opdrachtgeefster aangereikte kaders.

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XIII)

- In zaak over UAV-GC 2005

RvA 6 februari 2017, nr. 35.620, r.o. 11

"[...] Voor zover de aannemer op basis van de ontwerpstukken van de opdrachtgever eigen ontwerpactiviteiten moet ontplooien, wordt de aannemer geacht het ontwerp van de opdrachtgever te aanvaarden en kan geoordeeld worden dat de aannemer daarmee ook het risico voor het ontwerp van de opdrachtgever overneemt. [eigen onderstreping] [...]"

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XIV)

- Maar gelukkig in recentere uitspraken:
RvA Bouw 4 april 2023, nr. 37.368, r.o. 31

“Een UAV-GC 2005 contract houdt niet in dat alle ontwerpverantwoordelijkheid overgaat naar de opdrachtnemer; de omvang van de verantwoordelijkheid voor het ontwerp correspondeert in beginsel met de omvang van de opgedragen ontwerpwerkzaamheden. [eigen onderstreping] Deze verantwoordelijkheid strekt zich in beginsel dan ook niet uit over ontwerpwerkzaamheden, die niet zijn opgedragen aan opdrachtnemer. Dat betekent, dat in een geval als het onderhavige waarin de opdrachtnemer ‘voort ontwerpt’ op een ontwerp dat hem ter beschikking is gesteld door de opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor de ontwerpwerkzaamheden als volgt is: de opdrachtgever is verantwoordelijk voor dat deel van het ontwerp dat hij ter beschikking stelt aan de opdrachtnemer, [...]”

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XV)

- Waarschuwingsplicht ex art. 7:754 BW en § 6 lid 14 UAV 2012
- fouten of gebreken in ontwerp opdrachtgever (bestek, tekeningen, berekeningen etc.);
- HR 8 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX9511, *NJ* 2006/494 (Körkemeyer/Ottink)
- Het ontwerp van tegelvloer voorzag niet in benodigde 'drukverdelende laag'.

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XVI)

- **Bouwteam**
- samenwerkingsmodel, waarbij de aannemer als adviseur deelneemt aan de ontwerpfase, daarbij zijn kennis inbrengt en na het ontwerpproces als eerste en vooralsnog als enige een aanbieding mag doen voor de uitvoering.
- RvA 22 augustus 2011, nr. 31.849, r.o. 18

18. Uit artikel 1 lid c van de samenwerkingsovereenkomst blijkt dat het aannemers taak is het ontwerp verder te doen uitwerken. De aansprakelijkheid van aannemer voor dat ontwerp is geen andere dan onder een gebruikelijke aannemovereenkomst met toepasselijkheid van de UAV 1989. Opdrachtgeefster is en blijft aansprakelijk voor het door haar geleverde ontwerp, aannemer dient dat ontwerp voor de aangenomen som te realiseren en is in voorkomende gevallen waarschuwingsplichtig voor kennelijke fouten in het ontwerp. De onderzoeksplicht van aannemer met betrekking tot de toestand van het gebouw was onder de gelding van de bouwteamovereenkomst zeer beperkt.

1. Ontwerpverantwoordelijkheid onder UAV 2012 (XVII)

- Tip!
- de aansprakelijkheidsverzekering voor de ontwerpende aannemer

1.8 Gebreken
Onder gebreken wordt verstaan het niet voldoen van het werk/project aan de eisen.

1.9 Fout
Onder fout worden verstaan vergissingen, onachtzaamheden, verzuimen, onjuiste adviezen en dergelijke, alsmede alle andere nalatigheden in het ontwerp, waaruit een aanspraak voortvloeit of kan voortvloeien. Fouten al dan niet door meer verzekerden begaan, die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien worden als één fout beschouwd.

1.10 Ontwerp
Onder ontwerp worden verstaan de tekeningen, berekeningen, specificaties, enz. welke op schrift óf in een (elektronisch) document dienen te zijn vastgelegd ten behoeve van de realisatie van een werk/project in de burger-, utiliteits-, en civiele bouw; waaronder begrepen werken/projecten van infrastructurele aard.

Heeft u nog vragen?

Jørgen den Houting

jdenhouting@rozemond.nl / 020-6227777